

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4404/2022
14.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА, са седиштем у Републици Француској, чији је пуномоћник Зоран Јањић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, МУП РС, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6523/17 од 17.03.2021. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6523/17 од 17.03.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 9805/14 од 22.06.2017. године у ставу другом и трећем изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9805/14 од 22.06.2017. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име регреса (за исплаћену накнаду нематеријалне штете оштећеним лицима и то: ББ 25.000 евра, ВВ 25.000 евра, ГГ 9.000 евра, ДД 2.500 евра, ЂЂ 5.000 евра, ЕЕ 5.000 евра и ЖЖ 15.342,79 евра) износ од укупно 86.842,79 евра, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате и трошкове поступка. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 323.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6523/17 од 17.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, 17.09.2009. године, у Београду, на Обилићевом венцу, тешко телесно повређени су држављани Републике Француске, навијачи ФК „Тулуз“, ЗЗ и ИИ. ЗЗ је од последица повређивања преминуо. Наведена лица повреде су задобила од стране навијача ФК „Партизан“, која су правноснажном пресудом Вишег суда у Београду К 3012/10 од 25.01.2011. године оглашена кривим због кривичног дела тешко убиство из члана 114. тачка 2. у вези члана 33, кривичног дела насилничко понашање из члана 344. став 2 у вези става 1. и кривичног дела помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. став 1. Кривичног законика и осуђени на казне затвора у распону од 4 до 35 година. Блиским сродницима пок. ЗЗ и оштећеном ИИ тужилац је, на основу одлука суда Републике Француске исплатио новчане износе на име накнаде нематеријалне и материјалне штете, који износи представљају захтев у овој правној ствари. Пре подношења тужбе, тужилац се 28.01.2014. године обратио туженој предлогом за мирно решење спора.

Утакмица између ФК „Партизан“ и ФК „Тулуз“ из Републике Француске одржана је 17.09.2009. године на стадиону ФК „Партизан“ у оквиру Лиге Европе. Комесар за безбеденост ФСС ову утакмицу прогласио је утакмицом високог ризика, због чега је ПУ за град Београд 11.09.2009. године, депешом број 2522/09 наложио свим организационим јединицама прикупљање оперативних сазнања и информација у вези одигравања наведене фудбалске утакмице, које су доставиле дописе у којима је наведено да нису дошле до безбедоносно интересантних сазнања поводом одигравања предметне утакмице и да не располажу сазнањима да ће доћи до евентуалног нарушавања јавног реда и мира у већем обиму, тим пре што се ПУ за град Београд шифрованом депешом број 1130 од 11.09.2009. године обратио Управи полиције МУП РС са молбом да се преко канцеларије Интерпола изврше провере о евентуално организованом и појединачном доласку навијача ФК „Тулуз“ у Београд, што је и учињено, али од стране Интерпола Републике Француске није достављен никакав писани одговор. Одржавање јавног реда и мира на територији ПУ за град Београд чиниле су снаге полицијске бригаде које су биле распоређене интервентним возилима на главним долазним правцима у зони стадиона односно на територији градских полицијских станица, са задатком да прате евентуално окупљање, кретање и понашање навијача, заустављају, легитимишу и доводе сва лица која нарушавају јавни ред и мир, изврше обезбеђење аутобуса са гостујућим играчима и евентуално домаћим навијачима и предузму мере обезбеђења на правцима разиласка навијача након завршетка утакмице. Полицијским станицама градских општина наложено је сачињавање сопственог плана да би свако на свом подручју пратио евентуално окупљање, кретање и понашање навијача, заустављање, легитимисање и довођење лица која нарушавају јавни ред и мир, изазивају нереде и предузимају потребне мере обезбеђења у циљу заштите личне и имовинске сигурности навијача, као и других лица. Командир ПС Стари град је сходно наложеном сачинио план СТР Пов бр. 021/409 дубинског обезбеђења поводом одигравања наведене фудбалске утакмице, којим је предвиђено да полицијски службеници предузимају све мере и то у Улици краља Милана и Улици

кнеза Милоша до Игуманове палате, простор Теразије од Палате Албанија до Хотела „...“, простор Теразије од Игуманове палате до Палате Албанија, са посебним освртом на пивницу „...“ и Трг Николе Пашића, простор Трг републике, простор Улице кнез Михајлове, простор Бранкове улице, Зеленог венца до Бранковог моста, са посебним освртом на угоститељске објекте који се налазе у Улици царице Милице и Поп Лукиној, затим простор Калемегдан објекат, Бајракли џамија, са посебним освртом на Улице цара Душана, краљице Наталије према Зеленом венцу, Трг Николе Пашића и Студентски трг. Локација на којој је смртно страдао ЗЗ није била посебно покривена, јер се на основу безбедносних процена и ранијих догађаја није издвајала као безбедносно интересантна, већ је иста повремено обилажена од стране полицијских службеника ПС Стари Град. Полицијски службеници ПУ за град Београд су пре, за време и након одигравања утакмице до потпуног разиласка навијача примењивали полицијска овлашћења прописана Законом о полицији у свим случајевима где су били уочени навијачи било домаћег, односно гостујућег клуба. У ту сврху приступало се утврђивању идентитета лица делимичним прегледом и вршењем надзора над ротацијом где се налазио трагично пострадали навијач ФК „Тулуз“ са својим пријатељима, али нису били у могућности да их идентификују као навијаче, имајући у виду да они код себе нису имали навијачка обележја, а самим тим нису били у могућности да предузму мере и радње у циљу њихове безбедоносне заштите, како је поступљено са осталим навијачима гостујућег клуба.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили, као неоснован тужбени захтев тужиоца, применом члана 172. и 180. Закона о облигационим односима. Одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца, нижестепени судови су сматрали да је у овом случају меродавно право Републике Србије, због чега су применом права Републике Србије утврдили да нема незаконитог и неправилног рада државног органа, због кога би држава била одговорна за штету коју је тужилац претрпео у смислу члана 172. Закона о облигационим односима, јер је тужена предузела безбедоносне мере и радње поводом одигравања фудбалске утакмице 17.09.2009. године, сагласно члану 2. став 1. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 63/09), члану 17. Закона о спречавању насиља и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама („Службени гласник РС“, бр. 67/03, 101/025 и 111/09) и члану 3. и 4. Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама. По оцени нижестепених судова у овом случају не може се применити ни члан 180. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови су сматрали да је за одлучивање о тужбеном захтеву тужиоца меродавно право Републике Србије, сагласно члану 28. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, јер је штетна радња извршена од стране одређених лица, окривљених на територији Републике Србије, као и да су последице штетне радње, смрт ЗЗ и телесне повреде ИИ, такође наступиле на територији Републике Србије.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да су нижестепени судови погрешно применили члан 28. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/82 и 72/82 – испр., „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96 и „Службени гласник РС“, бр. 46/2006 – др. закон).

Чланом 28. ставом 1. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља прописано је да за вануговорну одговорност за штету, ако за поједине случајеве

није друкчије одређено, меродавно је право места где је радња извршена или право места где је последица наступила, зависно од тога које је од та два права повољније за оштећеника, док је ставом 3. истог члана прописано да је за противправност радње меродавно право места где је радња извршена или где је последица наступила, а ако је радња извршена или је последица наступила на више места – довољно је да је радња противправна по праву било ког од тих места.

ЗЗ и ИИ, држављани Републике Француске и навијачи ФК „Тулуз“, су задобили тешке телесне повреде 17.09.2009. године у Београду на Обилићевом венцу. ЗЗ је од последица задобијених повреда преминуо. Наведена лица су повреде задобила од стране навијача ФК „Партизан“, који су правноснажном пресудом оглашени кривим, због кривичног дела тешко убиство, кривичног дела насилничко понашање и кривичног дела помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела и осуђени на казне затвора у распону од 4 до 35 година. Тужилац је блиским сродницима пок. ЗЗ и оштећеном ИИ, на основу одлука суда Републике Француске исплатио новчане износе на име накнаде нематеријалне и материјалне штете, а које износе потражује од тужене, сматрајући да се у овом случају сагласно члану 28. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља има применити право Републике Француске (Закон бр.77-55 који свим жртвама неког тешког кривичног дела гарантује обештећење и члан Л 421-3 Француског законика о осигурању у књизи IV Наслову II део о Гарантном фонду), као меродавно право места где је последица наступила, јер је право Републике Француске повољније за њега.

У овом случају ради се о спору покренутом на основу регресне тужбе Фонда Републике Француске, који је исплатио накнаду на име нематеријалне и материјалне штете блиским сродницима пок. ЗЗ и оштећеном ИИ. Међународна надлежност суда Републике Србије за спорове о регресном потраживању страног фонда је одређена на основу члана 53. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља. Међутим, у вези меродавног права, Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља не садржи колизиону норму у вези примене меродавног права. С обзиром на то да се у овом случају не ради о тужби која проистиче из уговора, то се не може применити колизиона норма из овог закона која се односи на уговоре о осигурању, али, с обзиром на то да се ради о деликтном карактеру ове тужбе, то се у овом случају има применити колизиона норма за деликте, прописана чланом 28. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, како су то правилно закључили нижестепени судови. Према тој одредби, за вануговорну одговорност за штету, меродавно је право места где је радња извршена или право места где је последица наступила, зависно од тога које је од та два права повољније за оштећеника. Место где је радња извршена је територија Републике Србије. Међутим, не може се прихватити као правилан закључак нижестепених судова да је територија Републике Србије и место на коме је последица наступила. Наиме, под местом на коме је последица наступила подразумева се место у коме је дошло до повреде заштићеног добра али и место настанка штете, уколико то нису иста места (на пример: повреда је наступила у једној држави, место лечења и плаћања у другој држави). За случај дислокације деликта (радња се десила у једној држави, последица је наступила у другој држави или другим државама) примениће се оно право од два или више права у конкуренцији које је повољније за оштећеног. Ошећени, којима је тужилац исплатио накнаду штете су блиски сродници пок. ЗЗ, па како су душевни болови због губитка блиског сродника, као и трошкови за сахрану настали у Републици Француској, то је

територија Републике Француске место на коме је последица наступила, а за оштећеног ИИ место на коме је последица наступила је и територија Републике Србије и Републике Француске, јер је након што је повређен наставио са лечењем на територији Републике Француске. С обзиром на то да је у овом случају радња извршена на територији Републике Србије, а да је место где је последица наступила и територија Републике Француске, то су нижестепени судови требало да примене право које је повољније за тужиоца, пошто претходно, по службеној дужности утврде садржину права Републике Француске.

Стога се не може прихватити као правилан закључак нижестепених судова да је меродавно право Републике Србије, јер су нижестепени судови пропустили да утврде садржину права Републике Француске, па након тога да цене које је право повољније за тужиоца и да применом тог права одлуче о тужбеном захтеву тужиоца.

У поновном поступку првостепени суд ће одлучити о тужбеном захтеву тужиоца, пошто претходно утврди које је право меродавно, односно које је право повољније за тужиоца, да ли право Републике Србије или право Републике Француске, пошто претходно, сагласно члану 13. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, по службеној дужности утврди садржину права Републике Француске, тако што ће затражити обавештење о праву Републике Француске од Републичког органа надлежног за послове правде, па оценом које је право повољније за тужиоца одлучити о тужбеном захтеву тужиоца.

Са напред наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци, а укинута је и одлука о трошковима поступка, јер иста зависи од одлуке о главној ствари.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић